

curier economic legislativ

contract economic

Aspecte privind aplicarea penalităților legale

Sușinerile pe care unele unități socialiste le formulează în cadrul executării contractelor economice readuc în discuție problemele privind aplicarea penalităților legale la care ne vom referi în cele ce urmează.

1. În cazul penalităților sînt incidente acele dispoziții ale art. 4 din Decretul nr. 167/1958 potrivit cu care dreptul la acțiune se prescrie în termen de 6 luni.

Referitor la penalitățile de întîrziere, există tendința — greșită, după opinia noastră — de a se aplica prescripția exclusiv în funcție de data cînd a devenit scadentă obligația pentru a cărei încălcare se pretind asemenea penalități.

Așa, de pildă, într-un litigiu în care s-a reclamat nelivrarea produselor la 30 ianuarie 1979, s-a susținut că acțiunea introdusă la 25 noiembrie 1979 este prescrisă, întrucît pretențiile s-au valorificat cu depășirea termenului de 6 luni amintit mai sus. Menționăm că în cauză penalitățile s-au calculat pînă la 20 noiembrie 1979, deoarece nici la această dată nu erau livrate produsele pentru care termenul de livrare fusese scadent la 30 ianuarie 1979.

Sușinerea la care ne-am referit este greșită, întrucît nu are în vedere următoarele dispoziții ale Decretului nr. 167/1958: „În cazul cînd un debitor este obligat la prestațiuni succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare din aceste prestațiuni se stinge printr-o prescripție deosebită“.

În exemplul la care ne-am referit termenul de livrare nu poate constitui momentul începerii curgerii prescripției, deoarece ceea ce se prescrie nu este nerespectarea termenului de livrare, ci dreptul la penalități pentru întîrzierea în livrare.

Or, potrivit art. 47 pct. 1 lit. a din Legea nr. 71/1969, modificată și completată, se penalizează fiecare zi de întîrziere în îndeplinirea obligației contractuale de livrare. Așa-

dar, cite zile de întîrziere sînt, tot atîtea penalități se pot reclama.

Altfel exprimat, pentru fiecare zi de întîrziere se naște dreptul la penalitatea aferentă zilei de întîrziere. Prin urmare, penalitățile reprezentînd „prestațiuni succesive“ în înțelesul legii, dreptul la acțiune, pentru fiecare penalitate se stinge printr-o prescripție deosebită.

În cazul nostru, penalitatea aferentă zilei de 1 februarie 1979 se prescrie la 1 VIII 1979, cea din 2 februarie la 2 august 1979, cea din 3 februarie la 3 august 1979 ș.a.m.d. iar pentru ultima zi de întîrziere acționată, 20 noiembrie 1979 — penalitatea se prescrie abia la 20 mai 1980.

Prin urmare, introducînd acțiunea la 25 noiembrie 1979, reclamanta și-a valorificat în termenul legal de prescripție dreptul său la penalități începînd din 25 mai 1979. Sînt, deci, prescris numai penalitățile aferente perioadei 30 ianuarie — 24 mai 1979. Aceasta — datorită faptului că plata penalităților de întîrziere constituie prestații succesive iar pentru fiecare penalitate se aplică o prescripție deosebită.

Iată de ce, în speță, deși termenul de livrare a fost la 30 ianuarie 1979, prin acțiunea introdusă la 25 noiembrie 1979, reclamantul era îndreptățit să pretindă penalități de întîrziere aferente perioadei 25 mai — 20 noiembrie 1979. Problema prescripției se putea pune numai cu privire la penalitățile pretinse pe intervalul 30 ianuarie — 24 mai 1979.

Într-o speță similară, primul arbitru de stat, prin Decizia nr. 23/1980, a reținut următoarele:

„Penalitățile de întîrziere curg pe fiecare zi de întîrziere iar dreptul la acțiune pentru plata lor ia naștere după expirarea fiecărei zile de întîrziere și se prescrie după trecerea unui termen de 6 luni de la data cînd s-a născut, adică după 6 luni în raport cu fiecare zi de la care a luat naștere“.

2. Potrivit practicii arbitrale, în cazul cînd nu s-a respectat cerința legii privind forma scrisă a contractului, livrărilor efectuate li se recunosc doar efecte limitate pentru a se sancționa, în acest fel, abaterea săvîrșită de la disciplina contractuală. Din aceste efecte restrinse nu fac parte penalitățile în caz de întîrziere în plată. Deci, unitatea furnizoare care a livrat produsele fără să existe contract încheiat în formă scrisă, nu poate obține obligarea unității beneficiare la plata penalităților aferente întîrzierii în achitarea prețului.

SUPLIMENT LA

Revista
ECONOMICA

Nr. 37, 1980
Biblioteca Jud. Huned. Nova
SALA DE LECTURA

În astfel de situații, unele unități furnizoare solicită dobânda legală de 6% pe an prevăzută de Decretul nr. 311/1954.

Asemenea dobânzi nu sînt datorate, deoarece prin acordarea lor s-ar ajunge, indirect la eludarea sancțiunilor stabilite de practica arbitrală pentru livrările efectuate cu nerespectarea dispozițiilor legale privind obligativitatea formei scrise a contractului economic.

Această soluție s-a adoptat prin Decizia primului arbitru de stat nr. 2471/1974 care își păstrează din plin actualitatea.

3. Art. 47 din Legea nr. 71/1969 reglementează în mod diferit penalitățile pentru întîrzierea plății prețului de cele aplicabile în cazul refuzului nejustificat al plății prețului. Ca atare, prezintă un vădit interes practic delimitarea celor două abateri în vederea justei aplicări a dispozițiilor legale prin care s-au instituit penalitățile.

În cauza soluționată de Arbitrajul de Stat Interjudețean Galați, prin hotărîrea nr. 2282/1979, s-au acordat penalitățile de 0,3% pe zi prevăzute de art. 47 pct. 6 din Legea nr. 71/1969 pentru cazul refuzului nejustificat de plată a prețului.

Hotărîrea a fost desființată prin Decizia primului arbitru de stat nr. 49/1980, reținindu-se următoarele:

„La data cînd a fost sesizat arbitrajul — 17 octombrie 1979 — suma era achitată, situație în care nu se mai puteau pretinde decît penalități pentru întîrzierea plății prețului conform art. 47 pct. 5 din Legea nr. 71/1969.

Potrivit prevederilor citate, pentru fiecare zi de întîrziere în plată a prețului, de la data cînd acesta este datorat și pînă la efectuarea plății, se plătesc penalități de 0,1% în primele 10 zile, 0,2% în următoarele 20 de zile și 0,3% în perioada ce depășește 30 de zile, din suma ce trebuia achitată.

Cuantumul penalităților datorate de pîrită se micșorează în această situație.”

Rezultă deci, că, în situația unei sume achitate la data sesizării arbitrajului, nu se poate vorbi de un refuz nejustificat, ci doar de o întîrziere nejustificată în plata prețului, cu consecințele arătate mai sus în ceea ce privește coeficientul de penalitate datorat de unitatea beneficiară.

H. MATEI

jurisdicții

Precizări privind aplicarea prescripției

Mai mulți cititori ne-au solicitat lămuriri asupra condițiilor în care se aplică — în raporturile dintre unitățile socialiste — termenul de prescripție prevăzut de art. 4 lit. a din Decretul nr. 167/1958 pentru netransmiterea în parte a produselor datorate. Este vorba de pretenții considerate uzual ca derivînd din constatarea unor „lipsuri cantitative”.

În literatura de specialitate și în practica arbitrală mențiunea de „netransmitere în tot sau în parte a pro-

dușelor datorate” la care face referire în mod expres art. 4 lit. a din decretul menționat, a fost legată de:

— Existența unor raporturi juridice care implică trecerea dreptului de proprietate sau de administrare directă asupra unor produse de la o unitate socialistă la alta.

— Predarea efectivă a produselor din partea unității furnizoare către unitatea beneficiară ori către cîrăuș.

— Lipsa totală sau parțială la unitatea beneficiară a cantităților de produse indicate în documentele de livrare și cele de transport.

Acestea constituind condițiile — sintetic exprimate — de aplicare a dispozițiilor legale citate în cazul reclamației lipsurilor cantitative, sînt lipsite de temei, după părerea noastră, acele opinii care tind să considere că și în cazul lipsurilor cantitative este aplicabil termenul de prescripție general care este de 18 luni în raporturile dintre unitățile socialiste (art. 3 din Decretul nr. 167/1958).

Astfel, s-a susținut, de către unul din corespondenții noștri, că dispozițiile art. 4 lit. a ale decretului citat s-ar referi exclusiv la pretenții izvorîte din modul de îndeplinire a obligației de predare a produselor contractate, în sensul că termenul de prescripție de 6 luni ar fi incident numai în cazul acțiunii vizînd executarea necorespunzătoare a contractului sub raportul obiectului și al cantității (penalități pentru întîrzierea în predarea produselor contractate, penalități pentru neexecutarea în natură a obligațiilor contractuale).

Această susținere este greșită sub două aspecte.

În primul rînd, pentru penalități s-a reglementat un termen special de prescripție prin art. 4 lit. b din Decretul nr. 167/1958. Deci, dispozițiile art. 4 lit. a nu sînt incidente în materia penalităților.

În al doilea rînd, referirea la nerespectarea obligațiilor contractuale este lipsită de interes din moment ce legiuitorul a stabilit un termen special de prescripție pentru o anume încălcare a obligațiilor contractuale: netransmiterea în tot sau în parte a produselor datorate. Rezultă deci, că intenția legiuitorului a fost de a supune unui termen special de prescripție această încălcare, astfel că, sub nici un motiv, nu este de admis ca în locul acestui termen de prescripție să se recurgă la termenul general.

O altă opinie pe care, de asemenea, nu putem s-o împărtășim, susține că pretențiile unităților beneficiare derivate din constatarea unor lipsuri cantitative vizează exclusiv raporturile financiare dintre părți și nu cele contractuale, motiv pentru care termenul de prescripție este cel de 18 luni, prevăzut de art. 3 din Decretul nr. 167/1958.

Este evidentă încercarea nereușită de denaturare a raporturilor juridice dintre părți.

Evocarea caracterului „financiar” al raporturilor dintre părți vizează, în realitate, substanța patrimonială a acestor raporturi. Or, elementul patrimonial este nelipsit din raporturile contractuale care se leagă între unitățile socialiste, astfel că relevarea acestui element nu poate avea nici o consecință în ceea ce privește termenul de prescripție aplicabil.

În sfîrșit, se mai invocă, pentru a se ajunge la aplicarea termenului general de prescripție și în cazul lip-

surilor cantitative, că pretențiile unităților beneficiare s-ar întemeia pe principiile răspunderii civile delictuale, ori pe cele ale îmbogățirii fără cauză.

Considerăm că este inadmisibilă invocarea unor asemenea temeiuri din moment ce — prin ipoteză — între părți există raporturi contractuale. Într-adevăr, lipsurile cantitative se reclamă în cadrul acestor din urmă raporturi iar temeiul delicutul și cel al îmbogățirii fără cauză se invocă cu intenția vădită de a eluda aplicarea dispozițiilor legale privind prescripția extinctivă. De altfel, este unanim admis că răspunderea delictuală și cea întemeiată pe îmbogățirea fără cauză au caracter subsidiar față de răspunderea contractuală.

Deci, termenul de prescripție de 6 luni reglementat prin dispozițiile art. 4 lit. a din decretul citat este aplicabil ori de câte ori se invocă diferențe cantitative constatate în cadrul unor raporturi juridice care au implicat transmiterea dreptului de proprietate sau de administrare directă asupra produselor care se livrează de la unitatea furnizoare la cea beneficiară. De asemenea, este necesar ca lotul de produse să fie predat unității beneficiare ori cărașului astfel că în documentele de livrare și cele de transport să figureze acele produse a căror lipsă se reclamă.

În fine, pretențiile trebuie să se întemeieze pe susținerea că parte din produsele înscrise în documentele de livrare și de transport nu au fost primite la destinație.

Îndeplinind aceste condiții, pretențiile unității reclamante au ca obiect, neîndoielnic, „lipsuri cantitative” derivând din „netransmiterea în parte a produselor datorate”.

Obiectul pretențiilor nu poate fi altul pe motiv că unitatea beneficiară nu a primit produsele care constituie lipsurile cantitative. Acceptarea tezei contrare, susținută de către unul dintre corespondenții noștri, ar conduce, în toate cazurile, la neaplicarea termenului special de prescripție menționat, întrucât, în orice situații de „lipsuri cantitative” se poate susține — și uneori, chiar dovedi — că nu s-au transmis cantitățile de produse aferente lipsurilor.

În realitate, fixarea unui termen special de prescripție — de 6 luni — a fost determinată de necesitatea clarificării într-un interval relativ scurt a pretențiilor unității beneficiare întemeiate pe constatarea unor diferențe cantitative în minus.

Aplicând aceste dispoziții legale, primul arbitru de stat, prin Decizia nr. 1061/1976 a statuat că în toate cazurile fiind produsele au fost livrate, adică se face dovada predării lor către căraș, acțiunea unității beneficiare întemeiată pe diferențe cantitative în minus se prescrie în 6 luni.

Termenul general de prescripție, prevăzut de art. 3 din decretul citat se aplică atunci când produsele nu au fost deloc livrate, deci în situațiile în care unitățile furnizoare nu pot dovedi că au predat produsele cărașului.

De asemenea, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 5/1977, s-a reținut că împrejurarea nefincheierii pro-

cesului verbal de recepție, ca și faptul că nu a avut loc o predare efectivă a produselor, nu duce la inaplicabilitatea termenului de prescripție de 6 luni. Obiectul acțiunii s-a referit la restituirea unei sume „injust încasate” de pirita-furnizoare pe motiv că produsele au fost livrate cu lipsuri cantitative. S-a decis că „fiind vorba de o livrare cu lipsuri cantitative, se aplică termenul de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 4 lit. a din Decretul nr. 167/1958”.

I. ICZKOVITS

Scutiri și restituiri de taxe de timbru

Potrivit art. 1 din Decretul nr. 199/1955, sînt supuse taxelor de timbru cererile privind soluționarea litigiilor introduse la organele Arbitrajului de Stat, inclusiv cererile de rearbitrare și de reexaminare, precum și cererile prin care se solicită eliberarea copiilor de pe acte.

Același decret prevede — la art. 3 — că sînt scutite de taxa de timbru următoarele cereri introduse la organele arbitrale:

— Acțiunile introduse de organele asigurărilor sociale pentru restituirea de către instituții, întreprinderi sau organizații a sumelor acordate de aceste organe drept pensii sau ajutoare celor accidentați în muncă.

— Cererile de rearbitrare, de anulare sau de modificare a hotărîrilor arbitrale introduse la Consiliului de Miniștri.

Decretul nr. 199/1955 dispune — prin art. 4 că „Ministerul Finanțelor poate acorda și alte scutiri de taxe de timbru, în afara celor prevăzute în prezentul decret, precum și reduceri, eșalonări sau amînări de plată a taxelor de timbru”.

Potrivit Instrucțiunilor Ministerului Finanțelor nr. 1711/1960 date în aplicarea art. 13 din decretul menționat, înlesnirile de mai sus se acordă de către unitatea financiară pe teritoriul căreia își are sediul unitatea plătitoare. Scutirile de taxe acordate total sau parțial se comunică direct unităților beneficiare.

În conformitate cu art. 9 din decretul menționat, taxele de timbru se restituie „cînd cererea se restituie ca greșit introdusă la Arbitrajul de Stat, ori cînd cererea introdusă la Arbitrajul de Stat este retrasă înainte de a se fi început pregătirea rezolvării litigiului”.

Instrucțiunile citate, referindu-se la acest ultim caz de restituire prevăd la par. 21. că este vorba de cereri retrase în faza de examinare prealabilă, adică mai înainte de a se fi început pregătirea soluționării litigiului, respectiv cel mai tîrziu a doua zi după ce aceasta a fost repartizată de primul arbitru de stat sau de arbitrii de stat șefi spre soluționare. Aceleași efecte se produc în

cazul restrîngerii cererii înainte de a se fi început pregătirea rezolvării litigiului.

Deci, în situația de mai sus, interesează mai puțin data înregistrării cererii la arbitraj, întrucît restituirea se poate obține în funcție de retragerea sau restrîngerea cererii înainte de a se fi început pregătirea soluționării litigiului, cu singura condiție ca retragerea sau restrîngerea să fi intervenit cel mai târziu a doua zi după repartizarea cererii spre soluționare.

Iată un exemplu concret: Cererea a fost introdusă la 11 august 1980 și a fost repartizată spre soluționare la 15 august 1980. În această situație, retragerea care a intervenit la 16 august 1980 apare făcută în termen. Dacă însă, aceeași cerere ar fi fost repartizată spre soluționare la 12 august 1980, retragerea ei la 15 august 1980 nu ar fi îndreptățit restituirea taxei de timbru.

Un caz de restituire a taxei de timbru stabilit prin instrucțiunile menționate în temeiul art. 4 din Decretul nr. 199/1955 este cel prevăzut la par. 21, lit. e: „cînd s-au plătit taxe pentru cereri în justiție sau la Arbitrajul de Stat, al căror obiect dispăre în cursul rezolvării, ca urmare a unei dispozițiuni rezultînd dintr-o lege, decret sau hotărîre a Consiliului de Miniștri“.

În privința litigiilor avînd ca obiect lipsuri cantitative constatate la livrări efectuate în tranzit achitat, s-a pus problema dacă se datorează taxa de timbru aferentă introducerii în cauză, în cursul soluționării litigiului, a furnizorului efectiv sau a beneficiarului efectiv.

Așa cum rezultă din Decizia primului arbitru de stat nr. 1095/1979, problema s-a pus în următorii termeni:

„Petiționara susține că greșit a fost dată în debit cu taxa de timbru aferentă cererii de chemare în garanție, deoarece, fiind vorba de un litigiu în care se valorifică lipsuri calitative sau cantitative la mărfurile livrate în tranzit, se datorează o singură taxă de timbru aferentă valorii acțiunii, indiferent de numărul părților introduse în cauză în cursul rezolvării litigiului, fie de reclamant, fie de pîrit, fie din oficiu“.

Rezolvarea care s-a dat în privința taxei de timbru aferente cererii de introducere în cauză formulată de pîrită în cursul soluționării litigiului a fost următoarea:

„Avînd în vedere această situație, și ținînd seama că potrivit Instrucțiunilor nr. 1711/1960, în cazul cînd sînt acționate mai multe părți, se datorează o singură taxă de timbru, pîrită nu datorează taxa de timbru pentru cererea de chemare în garanție“.

În același sens, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 2896/1979 s-a reținut că pîrită nu datorează cheltuielile de arbitraj aferente cererii de chemare în garanție pe care a formulat-o întrucît litigiul a avut ca obiect lipsuri la produse livrate în tranzit achitat, situație în care taxa de timbru se percepe o singură dată indiferent de numărul părților introduse în cauză.

I. IVAN

financiar

Aprobarea investiției și admiterea la finanțare

Pentru realizarea sarcinilor decurgînd din planul de investiții, unitățile beneficiare încheie o serie de contracte economice fără de care nu ar fi posibilă înlăptuirea obiectivelor de investiții.

Din punctul de vedere al regimului legal căruia îi sînt supuse, aceste contracte se disting în raport de obiectul lor. Cele mai importante, din punctul de vedere al ponderii în realizarea investițiilor, sînt contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții-montaj și contractul de furnizare a utilajelor și instalațiilor.

Referindu-ne, în continuare, la acest din urmă contract, arătăm că, în activitatea curentă, unele unități socialiste fac confuzie între efectele aprobării investiției, pe de o parte, și efectele admiterii utilajelor sau instalațiilor la finanțare ori la creditare, pe de altă parte. Mai precis, este vorba de efectele care se produc asupra contractului și — implicit — asupra răspunderii părților în cazul cînd investiția nu este aprobată ori nu s-a realizat admiterea la finanțare sau la creditare.

Sînt necesare precizări în acest sens, deoarece, în mod frecvent, se susține, de pildă, că datorită întîrzierii în admiterea utilajelor la finanțare, unitatea beneficiară ar fi absolvită de răspunderea pentru neachitarea la termen a utilajelor livrate. Asemenea susțineri sînt consecința confuziei care se face între două momente juridice distincte cu consecințe specifice.

Astfel, după cum s-a precizat încă în anul 1971, prin Instrucția comună P.A.S. — B.I. nr. 7, „admiterea la finanțare sau la creditare constituie o operație distinctă de aprobarea investiției și ea intervine într-un alt moment, ulterior aprobării acesteia. „Drept urmare, neadmiterea utilajelor la finanțare sau la creditare nu produce efecte juridice proprii neaprobării investiției.“

În lipsa aprobării investiției, este interzisă încheierea contractelor economice, atît a celui de furnizare, cît și a celui de antrepriză pentru lucrări de construcții-montaj.

Neadmiterea la finanțare sau la creditare nu constituie un impediment legal în calea încheierii contractelor menționate. Ea constituie un impediment numai în ceea ce privește începerea lucrărilor de construcții-montaj. Deci, interdicția se referă numai la aceste lucrări, iar nu și la utilaje care pot fi fabricate și livrate în baza aprobării investiției, dar nu pot fi decontate dacă unitatea beneficiară nu a cerut și obținut admiterea la finanțare, respectiv, la creditare.

Rezultă deci, că problema nulității contractelor economice se pune numai atunci cînd investiția nu a fost aprobată. Neadmiterea la finanțare sau la creditare nu pune nici o problemă de nulitate. Ea constituie un impediment la executarea prestației numai în cazul lucrărilor de construcții-montaj și a celor asimilate acestora.

Prin urmare, lipsa finanțării sau a creditării nu exonează unitatea beneficiară de consecințele întârzierii în plata prețului utilajelor.

În acest sens, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1322/1979, s-a reținut că admiterea utilajelor la finanțare este o obligație a unității beneficiare „și ca atare urmează să răspundă pentru neîndeplinirea acestei obligații”.

Deci, așa cum se arată în instrucțiunea comună citată mai sus, „beneficiarul de investiții răspunde dacă plata investiției întârzie din cauza nedeplinirii în termen a documentației legale pentru admiterea finanțării respectiv creditării de către banca finanțatoare, depunerea unei documentații necomplete sau întocmirea cu nerespectarea legii ori folosirea fondurilor pentru efectuarea altor plăți”.

Exonerarea de răspundere poate avea loc totuși, dacă se dovedește că întârzierea în plată s-a produs în împrejurări obiective care exclud ideea oricărei culpe în activitatea unității beneficiare și a organului său tutelar.

I. ICZKOVITS

raporturi de muncă

Delegare — drepturi — obligații

Persoana încadrată poate fi delegată de conducerea unității să îndeplinească anumite lucrări în afara locului său de muncă. Munca ce se prestează în perioada delegării trebuie să fie aceeași sau conform aceleia prevăzută în contractul de muncă.

Delegarea se poate face pe o perioadă de cel mult 60 de zile, în baza unei singure dispoziții. Ea se poate prelungea cu cel mult încă 60 de zile. Legea nu interzice o succesiune de delegări diferite care prin durata lor totală să depășească 60 de zile și respectiv 120 de zile.

Pe durata delegării se păstrează funcția și retribuția avute anterior. Personalul TESADP primește retribuția tarifară de încadrare avută înainte delegării, calculată la programul normal de 8 ore pe zi, inclusiv indemnizația de conducere (dacă e cazul), sporul lunar de vechime neîntreruptă în aceeași unitate și premiile aferente. Personalul direct productiv, are dreptul, pe perioada delegării, la retribuția medie zilnică realizată în ultimele 3 luni la locul permanent de muncă. În calculul acesteia intră: retribuția tarifară în ultimele trei luni anterioare (se scad atât perioadele cit și sumele aferente dacă a fost în concediu de odihnă, incapacitate de muncă, au avut ore nelucrate din vina lor sau au fost scoase din producție pentru îndeplinirea unor sarcini de stat sau obștești); adaosul de acord; sporurile de calificare; cele pentru conducerea formației de lucru; sporul pentru vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.

Au drept la echipament de protecție și la acordarea materialelor igienico-sanitare dacă activitatea celor delegați se desfășoară în locuri de muncă pentru care, în normativ, se prevede acordarea acestora.

Au drept la alocația de stat pentru copii în același cuantum, pe toată perioada delegării.

Își păstrează spațiul locativ.

Persoanele delegate în alte localități, au dreptul la plata cheltuielilor de transport și de cazare precum și la o indemnizație.

RAMBURSAREA CHELTUIELILOR DE TRANSPORT

Persoanele trimise în delegare în alte localități, situate la peste 5 km în afara perimetrului localității unde lucrează în mod obișnuit, au dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru transport, la plecare și la înapoiere, chiar dacă nu beneficiază de diurnă, astfel:

— cu avionul; pe calea ferată, după tariful de clasa a II-a pe distanțe până la 300 km și după tariful de clasa I pe distanțe mai mari de 300 km (decontarea cheltuielilor făcute cu utilizarea vagonului de dormit se admite numai în cazul călătoriilor de noapte și numai cu aprobarea prealabilă a conducătorului unității de utilizare a acestui mijloc de transport); pe căi de navigație fluvială după tariful de clasa I, iar pe căi de navigație maritimă după tariful de clasa a II-a; cu mijloace de transport în comun interurbane sau rurale de stat, după tarifele stabilite pentru aceste transporturi; cu mijloace de transport particulare (altele decât autoturismele) pe trasee unde nu există rețea de cale ferată sau de transporturi în comun ale consiliului popular și pe distanțe mai mari de 5 km, potrivit tarifelor locale și în limitele stabilite de dispozițiunile legale în vigoare.

În cazul în care este posibilă utilizarea mai multor mijloace de transport (tren, auto, avion etc.) se vor putea rambursa cheltuielile corespunzătoare mijlocului de transport cel mai avantajos ca timp sau bani. Aprecierea aparține conducătorului unității.

Persoanele care, prin natura muncii lor, se deplasează cu regularitate pe teren în alte localități, pot beneficia de abonamente de transport, în cazul când valoarea abonamentelor lunare este mai mică decât costul biletelor ce s-ar folosi pentru deplasările efectuate în cursul unei luni.

Decontarea cheltuielilor de transport se face numai pe baza biletelor de călătorie plătite cu numerar.

În cazul când s-a călătorit cu trenul automotor rapid, cheltuielile de transport efectuate li se vor rambursa după tariful celorlalte trenuri (accelerate sau rapide) pentru clasa a II-a până la 300 km distanță și pentru clasa I peste 300 km.

Pentru persoanele trimise în delegare în mai multe localități, distanța în funcție de care se decontează cheltuielile de transport după tariful clasei I sau a II-a, este aceea dintre localitățile respective.

Atunci când delegarea unor persoane expiră în ziua de sâmbătă sau într-o zi care precede o zi de sărbătoare și acestea rămân în localitatea respectivă încă 24 ore, conducerea unității poate deconta costul transportului la înapoiere, fără ca pentru cele 24 ore folosite în interes personal să se acorde diurnă și cheltuieli de cazare.

Rambursarea cheltuielilor de transport la înapoiere nu poate fi admisă în cazul în care personalul, după

terminarea delegării, a rămas să-și efectueze concediul de odihnă, întrucît într-o asemenea situație, cei în cauză se înapoiază din concediu și nu din delegare. În practică, aceasta nu trebuie să se întimplă pentru motivul că delegarea, avînd un caracter operativ, este necesar să se cunoască rezultatul delegării imediat la terminarea ei.

Rambursarea cheltuielilor are loc și în următoarele situații: cînd persoanele încadrate în muncă sînt rechemate înainte de terminarea misiunii; în cazul cînd cei aflați în delegare se îmbolnăvesc, fiind nevoiți a se înapoia prezentînd certificat medical.

Cei ce își intrerup delegarea din interese personale nu au drept la rambursarea cheltuielilor de transport.

RAMBURSAREA CHELTUIELILOR DE CAZARE

Persoanele trimise în delegare în altă localitate situată la o distanță mai mare de 10 km de locul lor obișnuit de muncă sau de localitatea unde își are sediul unitatea și care nu se pot înapoia la sfîrșitul zilei de lucru au dreptul la acoperirea cheltuielilor de cazare în limitele tarifare — maximum 45 lei pe noapte — stabilite pentru o cameră cu un pat la hotelurile de categoria I—III, și numai pe baza actelor oficiale emise de unitățile hoteliere. În cazul cazării la alte organizații socialiste decît hoteluri, rambursarea cheltuielilor se face pe baza chitanței emise de aceste organizații, în limita tarifului pentru o cameră cu un pat la hotel categoria I. Plafonul astfel stabilit trebuie respectat pentru fiecare noapte în parte; rambursarea pe baza unei medii de cheltuieli de cazare pe noapte, care să se încadreze în acest plafon, nu este admisă.

Plata cheltuielilor de cazare se face pe baza mențiunii pe delegația de serviciu că cel în cauză nu a beneficiat de cazare gratuită din partea unității la care s-a deplasat, precum și a chitanței emise de întreprinderea de hoteluri. În cazul deplasării în comune, această mențiune trebuie completată cu certificarea biroului executiv al consiliului popular comunal că persoanei nu i s-a putut asigura cazarea.

În cazul cînd personalul a fost trimis în delegație într-o localitate urbană și — neputîndu-se caza în acea localitate din cauza lipsei de hotel sau a lipsei spațiului de găzduire necesar — s-a cazat într-o localitate urbană învecinată, i se vor deconta cheltuielile de hotel astfel efectuate, indiferent de faptul că unitățile hoteliere din cele două localități sînt de categorii diferite. Lipsa posibilității de găzduire în localitatea unde a fost trimis nu trebuie dovedită. În asemenea situații, cheltuielile de transport efectuate pe distanța dintre localitatea unde s-a cazat și localitatea în care își execută delegarea nu se decontează. Personalul care a fost trimis în delegare într-o localitate rurală — unde cazarea trebuie asigurată în mod gratuit — nu poate deconta cheltuielile de cazare la hotel efectuate într-o localitate urbană învecinată. Cu toate acestea, s-a stabilit că persoanele care se deplasează în șantiere ori la unități amplasate în locuri izolate sau în afara localităților, astfel încît nu li se poate asigura cazarea, pot beneficia de rambursarea cheltuielilor de transport efectuate pentru a fi cazați în localitatea cea mai apropiată de sediul unității, cu condiția

ca această unitate să confirme că nu a avut posibilitatea să le asigure cazarea și, de asemenea, că distanța pînă la localitatea cea mai apropiată este mai mare de 5 km. În aceste condiții, personalul poate beneficia, în afară de cheltuielile de transport, și de rambursarea cheltuielilor de cazare, în limita tarifelor legale.

În cazul delegărilor în comune, rambursarea cheltuielilor de cazare este supusă următoarei reglementări: cazarea persoanelor aflate în delegare în comune se asigură prin grija birourilor executive ale consiliilor populare; compensarea cheltuielilor de cazare în comune se face pe baza certificării date de biroul executiv al consiliului popular respectiv că nu s-a putut asigura cazarea.

Cînd cazarea nu poate fi asigurată la hoteluri sau în comune de către birourile executive ale consiliilor populare, celor în cauză li se acordă 10 lei în orașe și 5 lei în comune pentru fiecare noapte.

Persoanele care, aflîndu-se în delegare, își pierd temporar capacitatea de muncă, au dreptul la rambursarea cheltuielilor făcute cu cazarea și în perioada incapacității de muncă, în afară de cazul cînd se internează în spital.

INDEMNIZAȚIA (DIURNA) DE DELEGARE

Diurna (indemnizația) de delegare are de scop acoperirea cheltuielilor cu caracter personal determinate de schimbarea locului de muncă și se acordă în mod diferențiat, și anume pentru primele 30 zile de delegare, diurna este stabilită la o sumă fixă (lei/zi) în funcție de retribuția tarifară lunară. Diurna se stabilește la 20% din retribuția tarifară lunară pentru timpul care depășește 30 de zile în cadrul unei singure delegări neîntrerupte în aceeași localitate, neputînd fi mai mare de 400 lei.

Indemnizația fixă (lei/zi) în raport de retribuția fixă lunară este stabilită astfel:

18 lei pe zi de la o retribuție lunară de 1201 la 2700 lei; 20 lei pe zi la o retribuție lunară de peste 2700 lei.

Diurna se acordă numai în situațiile în care deplasarea (dislocarea) persoanei este efectivă și la o distanță mai mare de 10 km. Distanța de 10 km se calculează de la perimetrul (limita teritorială) localităților de unde sînt trimise persoanele delegate, pînă la locul unde se efectuează deplasarea.

În cazul cînd persoana delegată revine chiar numai pentru cîteva ore la locul de reședință al unității, delegarea se consideră întreruptă, deoarece aceasta presupune absența efectivă din localitatea unde prestează muncă.

Pentru stabilirea diurnei se are în vedere numărul de zile calendaristice, nu cel de zile lucrătoare, considerîndu-se fiecare 24 ore cîte o zi de delegare. În cazul cînd delegarea durează o singură zi, persoana are drept la diurnă dacă între ora plecării și ora sosirii oficiale sînt 12 ore. De asemenea, se ia în considerare și ultima zi dacă depășește 12 ore dintr-o delegare care are o durată de mai multe zile.

Delegarea se consideră începută la ora plecării oficiale și încetează la ora sosirii oficiale a mijlocului de transport.

În principiu, personalul în delegare are obligația de a se înapoi imediat după îndeplinirea misiunii, folosind unul din mijloacele de transport pe care le are la dispoziție. Situațiile determinate de anumite cauze obiective, când cel în cauză a fost nevoit să plece cu următorul mijloc de transport, sînt lăsate la aprecierea conducerii unității.

În situația cînd în deplasare s-a folosit un mijloc de transport al unității, se ia în calcul ora plecării și înapoierii acestui mijloc de transport, din și în localitatea unde se află locul de muncă sau sediul unității.

În ipoteza cînd cel delegat efectuează deplasările cu mijloace de transport proprii, durata delegării se va socoti de la ora sosirii pînă la ora plecării de la unitatea la care a fost delegat — astfel cum sînt indicate în viza de pe ordinul de delegare — la care se adaugă și durata transportului dus-întors de la și la unitatea unde lucrează. Această durată — care trebuie să ia în considerare distanța parcursă și media kilometrilor pe oră de parcurs — este lăsată la aprecierea conducerii unității de care aparține delegatul.

La sosirea în localitatea unde își are sediul unitatea de origine, delegatul trebuie să se prezinte în continuare la serviciu dacă programul de lucru nu s-a terminat, sau în ziua următoare sosirii, dacă programul de lucru al unității în ziua sosirii a luat sfîrșit.

Diurna se plătește și în perioada în care persoana delegată se află în incapacitate temporară de muncă, în afară de cazul în care este internată în spital. În perioada spitalizării nu se va cumula diurna cu indemnizația acordată în cadrul asigurărilor sociale de stat.

Indemnizația nu se plătește în cazul cînd locul de muncă al celui delegat este în altă localitate decît aceea în care își are domiciliul, iar delegarea se face în localitatea domiciliului. De asemenea, nu au drept la diurnă persoanele care, în cadrul atribuțiilor de serviciu, fac deplasări în sectorul lor de activitate, deoarece acestea reprezintă o obligație derivată din natura funcției lor, chiar dacă raza de activitate depășește 10 km. Au însă drept la rambursarea cheltuielilor de transport.

Indemnizația de deplasare se plătește numai dacă din vizele puse pe ordinul de serviciu rezultă efectuarea și durata deplasării, putînd fi confirmate cu o singură semnătură și ștampilă numai în situația în care sosirea și plecarea, de la unitatea la care s-a efectuat delegarea, au avut loc în aceeași zi. În caz contrar, trebuie obținută viza cu data la prezentare, iar la plecare viza cu data părăsirii unității și confirmarea, dacă este cazul, că unitatea nu a asigurat cazarea. Unitățile sînt obligate să menționeze pe delegație nu numai data, ci și ora sosirii și a plecării.

Indemnizația persoanelor încadrate cu jumătate de normă se calculează la retribuția integrală a funcției.

Sumele primite cu titlu de diurnă (indemnizație) și pentru rambursarea cheltuielilor de transport și de cazare nu pot fi urmărite silit.

Persoanele delegate răspund disciplinar și material. Abaterile disciplinare se sancționează de conducerea unității care a dispus delegarea, iar răspunderea materială se stabilește tot de conducerea acesteia dacă prejudiciul a fost provocat propriului patrimoniu. Dacă persoana delegată a provocat pagube altei unități, aceasta se va îndrepta cu acțiune la arbitraj împotriva unității care a dispus delegarea, iar aceasta va recupera suma potrivit Codului muncii de la vinovat.

Reglementare : art. 66—68 C. muncii, HCM nr. 822/1959, art. 11 HCM nr. 304/1975 Îndrumarul nr. 66427/73, republicat în 1975 al Ministerului Muncii și U.G.S.R.

Dr. C. JORNESCU

Suportarea cheltuielilor de transport a elevilor școlilor de maiștri de către unitate

1. Unitatea suportă integral cheltuielile de transport a elevilor din învățămîntul de zi al școlilor de maiștri pe ruta cea mai scurtă, cu trenul de persoane sau nave fluviale ori maritime, clasa a II-a, fie cu autobuzele întreprinderilor de transport auto, astfel :

— la trimiterea de la unitate la școală și la întoarcerea la unitate, după examenul de absolvire în cazul cînd sînt trimiși să frecventeze școala cu sediul în altă localitate decît unitatea de producție ;

— în vacanță, dus și întors, de la școală la localitatea de domiciliu, numai pentru elevii școlilor de maiștri cu durata de un an și jumătate.

2. Unitatea suportă integral cheltuielile de transport a elevilor din învățămîntul seral al școlilor de maiștri, care urmează școala în altă localitate decît aceea a unității de producție, pe ruta cea mai scurtă, cu trenul de persoane sau nave fluviale ori maritime, clasa a II-a, fie cu autobuzele întreprinderilor de transport auto, la trimitere la unitatea unde au fost detașate precum și la întoarcere, după examenul de absolvire, la unitatea unde sînt încadrați.

3. Personalul muncitor recomandat de întreprindere pentru a urma cursurile școlilor de maiștri beneficiază, potrivit legii, de drepturile legale de deplasare în cazul cînd examenul de admitere se ține în altă localitate decît aceea de domiciliu.

Reglementare : anexa nr. 2 Decretul nr. 335/1973.

J. COSTIN

Aprecierile și calificativul anual

Aprecierile anuale sînt concepute ca un sistem, introdus obligatoriu în toate unitățile socialiste de stat, pentru cunoașterea posibilităților și a perspectivelor de dezvoltare și promovare a cadrelor, în scopul repartizării și utilizării judicioase a acestora. Sistemul de apreciere privește personalul tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ. Poate fi extins și la unele categorii de muncitori. Aprecierile se acordă în fiecare an calendaristic și anume la începutul anului calendaristic următor pentru cel expirat, făcîndu-se excepție pentru persoanele transferate sau pentru cele al căror contract de muncă a încetat în cursul anului. În aceste cazuri aprecierea se acordă înainte de plecarea din unitate. Dacă suspendarea din funcție a durat tot anul calendaristic sau a fost urmată de încetarea contractului de muncă nu poate avea loc aprecierea muncii în anul respectiv.

Aprecierile anuale se păstrează la compartimentul de personal și învățămînt din unitate.

Ele trebuie să reflecte sintetic activitatea desfășurată avînd în vedere: rezultatele obținute în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, nivelul pregătirii profesionale și de cultură generală și preocuparea pentru perfecționarea pregătirii profesionale, calitățile personale — spirit de inițiativă, disciplină în muncă, conștiințozitate, prestigiu profesional — preocupare față de bunul mers al unității, grija pentru apărarea avutului obștesc, respectarea legalității, apărarea secretului de stat, comportarea în cadrul colectivului de muncă, în familie și societate, atitudinea față de interesele generale ale patriei.

Anual, aprecierile se vor concretiza în acordarea unui calificativ — foarte bun, bun, satisfăcător sau slab — în raport cu modul în care fiecare persoană corespunde funcției în care este încadrată.

Aprecierile și calificativele se acordă la propunerea șefului direct al compartimentului de muncă, de un colectiv numit de consiliul oamenilor muncii și se aduc la cunoștință celui în cauză în cadrul colectivului de muncă din care face parte, adică în mod public. Comunicarea se poate face fie în scris, fie verbal, caz în care se va încheia un proces-verbal constatator (ca instrument probator).

Comisia de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă răspunde împreună cu șefii compartimentelor de muncă de activitatea de acordarea calificativelor anuale.

Persoanele nemulțumite de aprecierea și calificativul acordat pot face contestație la consiliul oamenilor muncii în termen de 15 zile de la data cînd au luat cunoștință despre aceasta (art. 19 din legea nr. 12/1971).

Contestațiile sînt analizate și supuse aprobării consiliului oamenilor muncii al unității de către comisia de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă.

Termenul de 15 zile de la luarea la cunoștință este de prescripție, fiind susceptibil de suspendare, întrerupere, fiind posibilă și repunerea în termen. Pentru a se cunoaște data luării la cunoștință, dată de la care începe să curgă termenul legii, este recomandabil ca aprecierea și calificativul acordat să fie comunicate sub luare de dovadă.

Cei nemulțumiți pot contesta fie conținutul aprecierii, fie calificativul, fie ambele (apreciere și calificativ).

Soluționarea contestațiilor se va face în cel mult 30 de zile de la data prezentării lor. Este un termen de recomandare, nerespectarea lui neantrenînd consecințe juridice. Hotărîrea consiliului oamenilor muncii de admitere sau respingere a contestațiilor este definitivă, nefiind supusă nici unei căi de atac.

Colectivul care a formulat aprecierile și a acordat calificativul poate reveni asupra lor, nefiind un organ de jurisdicție, hotărîrea sa neavînd ca efect dezinvestirea.

Pentru personalul de conducere al unității (director, inginer șef, contabil șef sau alte funcții echivalente), aprecierile se acordă de către organul de conducere colectivă al unității ierarhic superioare. Cei nemulțumiți pot face contestații la organul colectiv de conducere al organului ierarhic superior.

Persoanele care au primit în ultimul an calificativul slab, nu pot fi promovate în funcție.

Reglementare: art. 17—20 din Legea nr. 12/1971, art. 35 din Legea nr. 5/1978 și anexa 2 a acestei legi.

M. GORUNEANU

ORIZONT 2000

Literatura dedicată cercetării viitorului a răspuns întotdeauna, cu mijloacele proprii pe care le avea la îndemînă, unor profunde și străvechi nevoi ale omului de a cunoaște ce va fi, imagina și explica, de a se proiecta în el. La început sub forma profețiilor, lipsite de un sens al metodei, al lanțului causal și motivațional, nesistematică, literatura de cercetare a viitorului a ajuns să ocupe un loc important în literatura extrem de bogată a timpurilor noastre. Rod al eforturilor unor scriitori sau oameni de știință ce au lucrat individual sau în colective organizate, studiile asupra viitorului, privesc elemente și direcții de dezvoltare, conjecuri, aspecte metodologice, sinoptice și contextuale, probleme și soluții. S-au elaborat programe și modele de cercetare, s-au întocmit tabele, diagrame, grafice de tot felul, s-au făcut pronosticuri, predicții, estimări, prognoze etc. S-au elaborat și utilizat metodologii de tip prospectiv și previzional, s-au propus și constituit științe și tehnici particulare de cercetare a viitorului.

Trecutul nu prea îndepărtat al cercetării pe baze științifice a viitorului, specificul problematicei abordate, au făcut ca definirea conceptelor cu care această cercetare operează să fie încă în curs de definitivare, să existe unele trăsături cu o oarecare imprecizie în caracterizarea lor. La aceasta a mai contribuit și existența unor poziții și explicații cauzale diferite asupra viziunii despre viitor și de aci și diversitatea interpretărilor pesimiste sau optimiste ale acestuia. Sînt tot atîtea cauze care determină discuțiile ce se mai poartă asupra statutului de știință sau metodă autonomă de cercetare a prospectivei sau asupra precizării unor concepte ca de pildă de pronostic și predicție, conjecură, estimare etc. Prospectiva este definită ca știința ce are ca obiect cercetarea pluridisciplinară a viitorului, a rațiunilor tehnice, științifice, economice și sociale care de-

termină accelerarea evoluției lumii moderne și a prevederii situațiilor generale care pot decurge din influența conjugată a acestor cauze. Este o știință sintetică și globală care cercetează structurile în care societatea omenească sa va afla într-un anumit viitor. Este un instrument al conducerii vieții economice și sociale ce are drept scop să furnizeze acesteia elementele necesare în vederea elaborării și modificărilor în adâncime a proiectelor de acțiune, a orientării lor. Prin prospectivă se „prospectează” viitorul prin intermediul unui uriaș volum de evenimente, informații, fapte, într-o viziune globală, inter și multi disciplinară. Prin aceasta ea se deosebește de previziune, a cărei trăsătură fundamentală este cercetarea situațiilor, faptelor de natură particulară din viitor cu metode specifice, îndeosebi de tip cantitativ. Rezultate ale cercetării prospective, prognozele se definesc ca evaluările sistematice, determinate pe baze științifice, a evoluției posibile, cantitativă și calitativă, a unui anumit domeniu.

O asemenea cercetare prospectivă a dus la elaborarea studiilor de prognoze ce au văzut lumina tiparului în recenta lucrare „Economia mondială: Orizont 2000” apărută în Editura Academiei Republicii Socialiste România sub egida Institutului Central de Cercetări Economice, Institutul de Economie Socialistă, și sub semnăturile unui grup de cercetători, economiști și ingineri. Volumul (368 de pagini), coordonat de Mihail Florescu, Mircea Malița și Marcu Horovitz, însumează studii de prognoză demografică, macroeconomică, energetică, industriei oțelului, industriei construcțiilor de mașini, industriei chimice, sistemului agroalimentar și comerțului internațional.

Studiile de prognoză incluse în volum urmăresc scopuri precise: să determine științific posibilitățile viitoare, limitele de dezvoltare ale domeniilor cercetate, modalitățile de încadrare ale acestora în procesul general de evoluție generat de revoluția tehnico-științifică.

Profesorul Mircea Malița, în cuvântul său introductiv: „Prezentul explorează viitorul” sintetizează dezbaterile care au avut loc în ultimul deceniu în scurta dar „tumultoasă” istorie a cercetării viitorului. Rapidele prefaceri sociale și politice, arată omul de știință român, marile realizări ale științei, proiecte tehnice neașteptate, presiunea unor mari probleme, imense nevoi și decalajele existente între statele lumii sînt tot atâtea cauze care determină cercetările asupra viitorului ca o condiție în definirea opțiunilor, a obiectivelor de urmărit.

Concepția noastră asupra viitorului ilustrează pe deplin și superioritatea felului cum este interpretat la noi rostul și valoarea cercetărilor prospective. În concepția românească, viitorul e construit într-o viziune conjuncturală în care legăturile dialectice dintre factorii economici, politici, sociali, tehnologici sînt exprimate unitar în interdependență. Este cauza pentru care intervențiile de valoare, sub forma diferitelor programe de dezvoltare (programe, planuri, proiecții etc.) dar cu deosebire sub forma Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, au o puternică și determinantă funcție modelatoare, creatoare.

Arătînd dificultățile pe care le întîmpină prognoza populației, subliniind în același timp și progresele înregistrate în acest domeniu în ultimii 25 de ani, prof. dr. Vladimir Trebici întreprinde cercetarea sa plecînd de la prognozele demografice — termenul reținut de autor este de proiecții demografice — efectuate de Divizia de populație a Organizației Națiunilor Unite și de instituțiile specializate O.N.U. Astfel, țînînd seama de numărul actual al populației, de aproximativ 4,2 miliarde, de repartiția acesteia pe glob, pe zone geografice și de dezvoltare diferită, de acțiunea factorilor de ordin sociali, economici, politici, de noile tendințe ce se înregistrează astăzi în creșterea populațiilor naționale și a celei mondiale, supunînd unei analize temeinice proiectele demografice efectuate pînă în prezent cu toate ipotezele pe care acestea le conțin, prof. V. Trebici scoate în evidență elementele și concluziile valoroase ale acestora, analizează evoluția posibilă a diferiților indicatori demografici și reține ca cifră probabilă pentru anul 2000, un total de aproximativ 6,253 miliarde de oameni.

În „Prognoza macroeconomică” semnată de cercetătorii dr. Marcu Horovitz, Reghina Crețoiu și Stela Sandu, se pleacă de la ideea fundamentală că omenirea a pășit într-o nouă fază de dezvoltare în care a devenit evident caracterul limitat al resurselor naturale. Sînt puse față în față și supuse unei analize critice diferite poziții adoptate în gîndirea prospectologică contemporană, autorii optînd hotărît spre o viziune optimistă bazată pe o evaluare realistă a resurselor mondiale, precum și pe posibilitățile tehnologice viitorului. Întreprinzînd o comparare internațională a unor principali indicatori de dezvoltare a economiei naționale, analiză susținută cu un bogat material cifric, tabele și grafice, autorii afirmă necesitatea de a se abandona elaborarea de scenarii în prognoza macroeconomică și înlocuirea acestora cu prognoze-obiectiv care au un pronunțat caracter normativ și care prevăzînd un țel posibil de realizări să sugereze și mijloacele de a-l atinge. Problema fundamentală a viitorului este problema atenuării și lichidării decalajelor economice dintre țările lumii prin aplicarea unor strategii care să prevadă accelerarea creșterii economice a țărilor subdezvoltate, într-un ritm superior gradului de rămînere în urmă. Exemplul țării noastre care își schimbă și-și va schimba în continuare locul în economia mondială este edificator în acest sens.

Prognoza energetică semnată de cercetătorii dr. Aurel Iancu și Ion Mihai, cea a industriei oțelului, autori Paul Petrescu și Teodor Gherasim, a industriei construcțiilor de mașini, Ion Crișan, Ion Calboreanu, Ion Boconcios, Ioan Buiu, prognoza industriei chimice, semnată de Mihail Florescu, membru corespondent al Academiei R. S. România, a sistemului agroalimentar, dr. Eugen Bucuman și a comerțului internațional, dr. Ioan Kun, își propun, fiecare în domeniul său, să descifreze, cu implicațiile impuse de problematica cercetată perspectivele de viitor, direcțiile de dezvoltare, cu ideea subliniată că „elaborarea unei strategii specifice de dezvoltare de lungă perspectivă pentru fiecare economie națională este atributul conducerii economiei respective, folosindu-se resurse proprii și avantajele cooperării economice internaționale.”

RADU DEMETRESCU
I.E.S.

Breviar

societatea anonimă (pe acțiuni)

Societatea anonimă a apărut în secolul al XVII-lea, impulsionată de o serie de factori economici, printre care pe primul loc se situau marile cuceriri coloniale care au impus, la rîndul lor, intensificarea transporturilor maritime și perfecționarea tehnicii de navigație, pentru care se cereau capitaluri mari. Astfel au luat ființă primele societăți pe acțiuni. Printre acestea, cu titlu de informare istorică, cităm: Compania Olandeză a Indiilor Orientale, întemeiată în anul 1602, care a funcționat pînă în anul 1795. Ea a fost urmată de Compania Olandeză a Indiilor Occidentale, înființată în 1621 și de Compania Suedeză Meridională (1625). Aproape concomitent, grație impulsului economic imprimat de Colbert, Franța pășește și ea pe această cale, prin crearea societăților coloniale: Compagnie de la nouvelle France (1628), la Société Française des Indes Orientales și La Compagnie des Indes Occidentales (1664). Dacă în Franța, societatea pe acțiuni a apărut la sfîrșitul secolului al XVI-lea, începutul secolului al XVII-lea, în Anglia din cauza acelorași fenomene economice, acest tip de societate s-a conturat încă la mijlocul secolului al XVI-lea, prin înființarea puternicelor societăți ale epocii respective — cum au fost: Russia Company, Senegal Adventures, East India Company, South Sea Company etc.

Evoluția spectaculoasă a acestui tip de societate, numeroasele scandaluri financiare provocate, falimentele etc. au determinat luarea mai multor măsuri legislative, menite să prevină abuzurile și să protejeze interesele societăților și ale terțelor persoane, de regulă creditorii societății.

Societatea anonimă este reglementată sub diferite denumiri: în Franța: **Société anonyme** (S.A.), fiind reglementată prin legea din 24 iulie 1966; în R. F. Germania: **Actiengesellschaft** (A.G.) — legea din 31 ianuarie 1937; în Marea Britanie: **Public company** — legea din 1948; în Belgia: **Société anonyme** (S.A.) — legea coordonatoare din 30 noiembrie 1935; în Italia: **Società per azioni** (S.p.a.) — art. 2385—2471 din Codul civil din 1942; în Olanda: **Naamloze Venootschap** (N.V.) — legea din 2 iulie 1928, integrată în Codul comercial, art. 35—36; în S.U.A.: **Corporation** (**business corporation, business stock corporation** sau **share corporation**).

Acest tip de societate deține cea mai mare parte din capitalul mondial și se caracterizează prin următoarele trăsături proprii: elementul **intuitu personae** al acționarilor este fără importanță; asociații răspund în mod limitat, până la nivelul capitalului subscris, exprimat în acțiuni; acțiunile pot fi transmise liber terțelor persoane, nefiind necesară vreo autorizație din partea celorlalți asociați.

Fiind prototipul societății de capital, prin construcția juridică a societăților anonime pot fi mobilizate uriașe resurse financiare, reclamate în tot mai mare măsură de imensele operațiuni industriale și comerciale. În ultimă analiză, acest tip de societate reprezintă forma juridică de asociere a capitalurilor, adică o exprimare în tipar juridic a procesului de concentrare și centralizare a capitalurilor.

Cu privire la **plafonul minim al capitalului social** arătam că acesta este stabilit prin legislația fiecărui stat; în Franța, prin legea din 1966, capitalul minim este de 500 000 franci, dacă societatea se constituie prin subscripție publică de acțiuni (constituire continuată); 100 000 franci în cazul constituirii simultane (fără subscripție); în R.F. Germania, plafonul minim al capitalului social este de 100 000 D. M., în oricare formă s-ar constitui; în Italia, capitalul social minim este stabilit la 1 000 000 lire; în Elveția este de 50 000 franci. Spre deosebire de majoritatea țărilor capitaliste, în Belgia și Olanda nu sînt stabilite prin dreptul național plafoane minime ale capitalului social. Capitalul social al oricărei societăți anonime este constituit din fracțiuni de o valoare egală, denumite acțiuni, a căror valoare minimă este stabilită, în general, prin dreptul național (în Franța 100 franci).

organe de conducere și control ale societăților anonime

Dreptul actual al statelor capitaliste — și avem în vedere legea franceză din 1966 — consacră două modalități de realizare a conducerii unei societăți anonime:

— în prima formă, tradițională, conducerea se realizează de către un consiliu de administrație și de către un președinte — director general;

— în cea de-a doua formă, mai nouă, specifică dreptului vest-german, conducerea efectivă îi revine unui directorat al societății și unui consiliu de supraveghere, care numește directoratul și îl controlează activitatea.

Așadar, în unele țări printre care Franța, Italia, Olanda etc., conducerea societăților anonime cunoaște o reglemen-

tare dualistă; în consecință, alegerea unei formule sau a alteia revine membrilor fondatori prin precizarea corespunzătoare în statut (în Franța, lipsind o prevedere expresă se prezumă că a fost adoptată formula: consiliu de administrație — președinte). Dreptul vest-german nu cunoaște decît formula unică de conducere: directorat — consiliu de supraveghere.

Dacă la o societate cu răspundere limitată, instituirea unui organ specializat de control (**commissaires aux comptes, Wirtschaftsprüfer, accountant** etc., termeni corespunzători denumirii de cenzori, din limba noastră) se face numai în anumite condiții, în situația societăților anonime numirea unui asemenea organ este obligatorie. Cenzorii au funcția de a controla societatea, fiind aleși dintre persoanele fizice sau juridice constituite, de regulă, în corpuri de experți.

Societățile anonime au ca organ suprem de conducere și control adunarea generală a acționarilor care se convoacă, anual, de către organul de conducere (consiliul de supraveghere), căruia îi revine și obligația să stabilească ordinea de zi

regimul legal privind beneficiul societăților anonime

Beneficiul societății care revine acționarilor poartă denumirea de dividende. Pentru a se înțelege modul de determinare a beneficiului net, este necesar să expunem unele reguli privind constituirea rezervelor legale, impuse de dreptul național al statelor capitaliste. În principiu, există trei feluri de rezerve:

— rezerve legale, care se constituie în mod obligatoriu prin prelevarea a 5% din beneficiile nete ale fiecărui exercițiu de activitate, diminuate, dacă este cazul, cu pierderile anterioare; această constituire a rezervei legale încetează de a fi obligatorie cînd fondul de rezervă atinge o zecime din capitalul social;

— rezerva statutară sau ordinară, prevăzută pentru societăți anonime, poate fi constituită prin prelevarea unei cote, de pildă, de 5%;

— rezerva facultativă sau extraordinară este hotărîtă prin votul adunării generale; de exemplu, atunci cînd beneficiile anului au fost deosebit de importante, ele vor putea fi distribuite în viitoarele exerciții. Menționăm că, pe o cale indirectă, mai poate fi constituit și un alt gen de rezervă, așa-numitul report al beneficiului, care reprezintă o veritabilă rezervă facultativă.

Situația gestiunii unei societăți anonime, precum și modul de repartizare a beneficiilor rezultă din bilanțul anual și din contul de profit și pierdere, care se publică anual într-un ziar de mare tiraj sau specializat în asemenea anunțuri.

burse

Bursele de mărfuri reprezintă o piață caracteristică economiei capitaliste unde se cumpără și se vînd mărfuri fungibile, după o procedură specială, care se desfășoară potrivit unui program prestabilit, într-o anumită sală, în prezența vinzătorilor și a cumpărătorilor sau a reprezentanților acestora. Așa cum se subliniază în literatura de specialitate, bursele constituie un veritabil seismograf care înregistrează cu o mare sensibilitate orice fenomen care ar putea să influențeze cererea și oferta. Ele sînt

informate prin mi de amare, despre tot ce se petrece pe glob în toate domeniile, fie că este vorba de economie sau politică, de tehnică, știință sau de apariția unor calamități naturale etc., și reacționează spontan, reflectind fenomenele respective prin urcări sau scăderi de prețuri sau cursuri. O secetă prelungită în Australia sau Argentina, spre exemplu, ridică prețul grului la bursa din Londra, Winnipeg sau Chicago cu cel puțin o lună înaintea începerii însămînțării de primăvară în emisfera nordică. Descoperirea unui important zăcămint de petrol sau de cupru, ca și introducerea unor tehnici noi, mai eficiente, în exploatarea zăcămintelor existente fac să scadă prețul acestor materii prime mult înainte ca oferta să se fi materializat pe piață. Hotărîrea unui guvern de a-și crea stocuri strategice sau de a lichida prin vânzare stocurile existente influențează, de asemenea, prețurile, și nu numai ale produselor vizate, ci și ale celor similare sau de substituție.

Bursele au apărut cu zece secole în urmă, în porturile italiene, firma distinctivă a localurilor respective fiind o pungă de bani, care în limba italiană se numește *borsa*. De aici s-au extins și în alte centre comerciale din Franța (Marsilia, Lyon, Toulouse și Paris), iar prin secolul al XIV-lea în nordul Europei, în orașele hanseatice. De menționat că prin vechi documente se semnalează faptul că încă în secolul al XIV-lea în casa familiei Van der Borse din Bruges se negociau bani, metale prețioase, valori mobiliare și chiar mărfuri. Prima bursă, în accepțiunea modernă, este considerată, în literatura de specialitate, cea de la Anvers.

Organizarea burselor este asemănătoare în aproape toate țările cu economie capitalistă. Sub aspectul formei de constituire, de organizare, se disting următoarele tipuri de burse: a) **private**, înființate și organizate de particulari, de multe ori sub forma de societăți pe acțiuni, de asociații comerciale sau de camere de comerț, constituite pe baza unor statute de funcționare adoptate de către fondatori; b) **înființate și administrate de stat**, organizate pe baza legilor existente în țările respective. După criteriul admiterii participanților, se deosebesc: burse la care participarea nu este limitată și cele la care sînt admiși numai membrii bursei. Privite sub aspectul naturii operațiunilor, în cadrul burselor se încheie tranzacții privind mărfuri, valori mobiliare, devize etc. Încă din secolul al XVIII-lea a început procesul de specializare a burselor în burse de mărfuri și burse de valori; în prezent activitatea burselor, după obiectul lor, este bine conturată, cunoscînd o specializare, de regulă pe următoarele activități: burse de comerț sau de mărfuri, burse de valori mobiliare, burse de devize și burse pentru operațiuni ajutătoare în comerțul internațional (**burse de asigurări**, ca de pildă *Lloyd's* din Londra, și cele de *navlosiri*).

Bursele sînt constituite, în general, sub forma societăților pe acțiuni. Din bursă fac parte ca membri, de regulă, principalele bănci și institute financiare, marile companii comerciale și întreprinderi industriale din orașul, zona sau țara respectivă, care, sub diferite, forme, efectuează tranzacții sau sînt interesate în operațiuni de bursă. Reprezentanții acestora aleg un comitet de conducere și, în cadrul său, pe președinte și unul sau mai mulți vicepreședinți. În atribuțiile conducerii bursei intră problemele legate de organizarea și funcționarea administrativă a burselor, reglementările privind desfășurarea tranzacțiilor de bursă, stabilirea

condițiilor, notarea acestora în lista oficială de cursuri, măsurile privind soluționarea litigiilor rezultate din tranzacțiile de bursă în conformitate cu legislația existentă și uzanțele bursei etc.

burse specializate pe mărfuri

În cadrul burselor de mărfuri unele se numesc burse caracteristice, datorită ponderii însemnate a tranzacțiilor de comerț internațional încheiate cu astfel de produse. Este evident că ele dau nota dominantă atît în ce privește cantitățile de mărfuri oferite, cit și în stabilirea prețurilor. Astfel de burse se întîlnesc, în primul rînd, în zonele producătoare de mari cantități din mărfurile respective, cum sînt: pentru cereale — Chicago și Winnipeg; pentru piei de bovine — Buenos Aires și Chicago; pentru bumbac — Memphis și New Orleans; pentru cauciuc — Singapore; pentru profile metalice — Anvers; pentru cafea — Sao Paulo; pentru produse petrolifere — Rotterdam. Unele burse caracteristice sînt așezate în zonele de mare consum, avînd rolul de distribuitor al unor astfel de mărfuri. Dintre acestea menționăm, în primul rînd, Londra, ca principal redistribuitor de materii prime pentru Europa și America de Nord. Subliniem că cele trei burse de mărfuri din Londra au un volum de tranzacții dintre cele mai importante din lume: **Baltic Exchange** cu un mare număr de săli de vânzare pentru cereale, oleaginoase, carne, lînă, iută, blănuri ș.a.; **Commodity Exchange** pentru zahăr, ceai, cacao, cafea, cauciuc etc.; **London Metal Exchange** pentru metalele neferoase și rare. Aceasta, creată în 1882, este principala bursă de metale din lume; volumul anual al tranzacțiilor încheiate aici depășește un miliard lire sterline.

tehnica operațiunilor de bursă

Operațiunile de bursă se încheie fie prin participarea directă a vînzătorilor și cumpărătorilor, fie prin mijlocirea unor intermediari, care, la bursele din Marea Britanie, sînt de două feluri: **brokerii** și **dealerii**. Brokerul de bursă este un mandatar care primește ordine de la persoane din afara bursei, de la bănci (care, în Marea Britanie n-au acces la bursă), în timp ce dealerul (**jobber**) încheie operațiuni și pe cont propriu; acesta are legături cu comitentul prin intermediul brokerului. Cîștigul brokerului constă din comisionul ce-l încasează, pe cînd al dealerului, din diferența de preț (curs). Intermediarii la bursele din R. F. Germania se numesc **Borsenmakler**, iar în Franța **courtiers**.

Operațiunile de bursă pot fi clasificate în două mari categorii; a. pe bani gata, la **disponibil** (situație în care atît livrarea mărfurilor, cit și plata se fac imediat după încheierea contractului) și b. la **termen**, în care livrarea mărfurilor are loc la un termen mai mult sau mai puțin îndepărtat. Ultima categorie de operațiuni se poate încheia pentru acoperirea unor nevoi reale ale cumpărătorilor, dar, de obicei, acestea au un scop speculativ. Astfel, cumpărătorul achiziționează o cantitate de marfă de care nu are nevoie, dar speră ca la termenul de livrare, prețul acesteia să fie mai urcat decît cel la care s-a încheiat operația, deci a speculat la **la hausse**. Dimpotrivă, vînzătorul, de cele

mai multe ori, nici nu posedă marfa pe care o vinde, dar nutrește speranța că, la data fixată pentru livrare, va putea să-și procure marfa, pe care s-a obligat s-o vîndă, la un preț mai scăzut și din diferența dintre prețul cu care a vîndut și cel cu care a cumpărat să realizeze un profit. Această speculă, la scăderea prețurilor, se numește **à la baisse**.

Prin mijloacele moderne de telecomunicații prețurile și cursurile ce se stabilesc la bursele reprezentative se transmit aproape simultan între toate bursele din lume, fapt care duce, nu numai la o influențare reciprocă, dar și la o anumită apropiere a acestor prețuri și cursuri, tinzîndu-se spre egalizare. Aceste prețuri, care, în fapt, sînt prețurile pieței mondiale, orientează activitatea tuturor celor care participă la circuitul economic internațional, fie în calitate de cumpărători, fie în aceea de vînzători. Pe bună dreptate — trecînd peste faptul că cererile și ofertele sînt uneori influențate în mod artificial prin crearea unei atmosfere de febră sau de panică, manevre frauduloase ale unor grupuri speculative —, putem afirma că bursele reprezintă una din căile principale de formare a prețurilor mondiale pe piața capitalistă. Aceste prețuri sînt denumite cotații sau cursuri.

Cotațiile, respectiv nivelul cursurilor, se stabilesc zilnic, atît pentru operațiile la disponibil cit și pentru cele la termen, care se afișează în cadrul bursei și pot fi: **a. efective**, care se stabilesc pe baza tuturor tranzacțiilor încheiate într-o anumită zi, acestea fiind luate în considerare la încheierea operațiunilor de vînzare-cumpărare și **b. nominale**, care reprezintă prețul mărfurilor care cotează curent la bursă, dar pentru care nu s-au încheiat tranzacții într-o perioadă de cîteva zile, din lipsă de oferte sau cereri.

În funcție de modalitatea de determinare a cotațiilor acestea sînt: **medii**, care reprezintă media prețurilor unei mărți pentru care s-au încheiat tranzacții (s-au formulat cereri și oferte) în perioada dată; **limită**, reprezentînd me-

dia prețurilor minime sau maxime în perioada luată în considerare, și **de lichidare**, stabilite de casele de lichidare (oficii de decontare) pentru finalizarea unor operațiuni de bursă la termen.

Se mai disting cotații **oficiale**, care sînt anunțate după lichidarea sesiunii de tranzacții din cursul dimineții și care sînt luate în considerare pentru încheierea contractelor pe termen lung și **neoficiale**, care se referă la tranzacțiile încheiate pînă la închiderea sesiunii de seară, care reprezintă numai un indiciu privind tendința prețurilor în ziua următoare.

Menționăm că presa de specialitate și, în unele țări, și ziarele cotidiene, publică pe lîngă cotațiile arătate și tendința bursei, indicînd trei direcții, prin utilizarea următoarelor denumiri: **solidă-strong** — dacă sînt perspective de ridicare a prețurilor; **slabă (moale)-weak** — dacă, se întrezărește o curbă descendentă, respectiv o scădere a prețurilor; **menținere**, dacă nu se prevede o modificare a cursului.

Constituind vînzări-cumpărări de o factură specială, tranzacțiile care se încheie în cadrul bursei urmează o procedură aparte, bine stabilită prin uzanțe și reglementări proprii.

Pentru facilitarea încheierii operațiunilor la bursele de mărfuri, s-au introdus anumite reguli (bazate pe uzanțele în vînzare-cumpărarea de mărfuri). Astfel, se stabilesc condiții uniforme cu privire la locul și termenul de livrare, termenul de plată, ambalaj și, în special, cu privire la calitatea mărfurilor, condițiuni tip care fac ca obligațiile partenerilor, exprimate concis, să fie bine precizate, asigurîndu-se astfel rapiditatea încheierii operațiunilor și pe cît se poate eliminarea litigiilor. De obicei, se fixează anumite calități tip care servesc ca bază de contractare, dîndu-se posibilitate vînzătorului de a livra și mărfuri de altă calitate, în care caz cumpărătorul va plăti în plus sau în minus, după cum calitatea livrată este superioară sau inferioară calității de bază.

AL. D.

Întrebări și răspunsuri

● **GEORGELE CONSTANTINESCU, Brașov** — Conform prevederilor Decretului nr. 100/1979 (anexa b) precum și din datele pe care ni le-ați comunicat rezultă că ați împlinit vechimea minim necesară de 3 ani pentru eventuala acordare a gradației a 3-a, la 1 august 1980. Funcțiile de șef birou în cadrul serviciului financiar și șef birou CFI sînt funcții echivalente.

● **NECULAI POTOP, Iași** — Din scrisoarea dv. rezultă că ați absolvit, cu diplomă, cursurile de zi ale facultății de științe economice și că pînă la data absolvirii aveți o vechime de mai mult de patru ani ca muncitor. Unitatea a făcut inițial, în cazul dv., o justă aplicare a art. 35, lit. c din Legea nr. 57/1974 întrucît această prevedere se referă expres atît la cei care anterior absolvirii au fost muncitori, cît și la cei care au ocupat funcții medii în specialitatea cores-

punzătoare studiilor superioare absolvite. Sînteți îndreptățit să solicitați menținerea încadrării din anul 1976, în funcția de economist retribuit la bază.

● **GHEORGHE SCHIAU, Daia Romană, Alba** — În anul 1974 cînd vi s-a stabilit pensia de urmaș, Oficiul de pensii trebuia să vă stabilească și dreptul la alocația de stat pentru copii. În prezent, fiind în vîrstă de 16 ani, nu mai aveți acest drept. Fratele dv. are drept la alocație pe trei ani în urmă sîcînd din luna mai 1980, iar dv. numai pentru un an, deoarece operează prescripția de trei ani, iar alocația se acordă numai pînă la vîrsta de 14 ani. Adresați-vă Oficiului de pensii Alba și în cazul în care nu primiți răspuns favorabil, organului ierarhic superior.

● **S.I.R.D.S.C. Tg. Jiu** — Decretul nr. 246/1977 se aplică în toate cazurile

de acordare a alocației după intrarea sa în vigoare. În cazul personalului care a întrerupt contractul de muncă din vina sa, pierzînd dreptul la alocație și care se reîncadrează după aplicarea Decretului nr. 246/1977 se aplică prevederea art. 7 alin. 3 din Decret, în sensul că după primele trei luni de la reîncadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată, personalul în cauză primește în următoarele șase luni alocația redusă la jumătate.

● **DUMITRU CREȚU, București** — Problema ridicată de dv. este soluționată prin prevederile anexei nr. 6 la Decretul nr. 100/1979 potrivit cărora în cazul personalului transferat în aceeași funcție ori într-o funcție echivalentă, retribuția tarifară poate fi stabilită pînă la cel mult gradația avută, atunci cînd transferarea s-a făcut la o unitate cu niveluri de retribuție a muncii mai mari. Precizăm că unitatea n-are obligația de a stabili această gradație.

● **CONSTANTIN BUCUR, Scăeni, Prahova** — Conform reglementării în vigoare, ministerele și celelalte organe centrale n-au prevăzut în listele înscrise conform pct. 1 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971 ca specialitate înrudită celei de economist pe absolvenții cursurilor facultății de drept economic — administrativ. În consecință nu puteți ocupa funcția de economist, neîndeplinind condiția de studii prevăzută de legea susmenționată.

● **VIOREL NEAG, Simeria** — Conform prevederilor legii învățământului recent adoptate, maistrii instructori de la atelierele școlii nu se mai consideră personal didactic, astfel că nu se mai pune problema recunoașterii ca vechime în învățământ a perioadelor lucrate ca laborant fizică și electrician.

● **IOAN GARAN, Săcueni Bihor** — Pentru personalul care beneficiază de o simbrătă liberă pe lună, indemnizația zilnică pentru concediul de odihnă se calculează prin împărțirea retribuiției medii lunare la 24,4 zile (în loc de 25,5 zile). Concediul medical acordându-se pe zile calendaristice modul de calcul a indemnizației cuvenite nu s-a schimbat.

● **ILIE DANIEL, Galați** — Potrivit Decretului nr. 162/1973 retribuirea personalului din grupurile de șantier este aceeași cu a întreprinderilor de construcții de același grad. În consecință nu se aplică prevederea referitoare la diminuarea cu o clasă de retribuție a personalului din compartimentele economice de pe șantier, față de aceea prevăzută pentru personalul din compartimentele tehnice. Retribuirea dv. cu două clase sub aceea prevăzută pentru cadrele care ocupă aceeași funcție, dar au studii superioare, corespunde reglementării în vigoare. Dv. ați ocupat funcția de șef birou contabilitate odată cu introducerea retribuției pe clase. Vechimea în gradație constituie o condiție dar nu o obligație pentru acordarea gradației care se aplică cu respectarea prevederilor art. 33 din Legea nr. 57/1974.

● **MARIA DENEȘ, Luduș** — Până la aplicarea Decretului nr. 100/1979 — anexa 6 la care vă referiți — erau în vigoare prevederile anexei nr. 2 pct. 2 la H.C.M. nr. 69/1975 potrivit cărora, în cazul în care personalul căruia din motive independente de activitatea sa (cum ar fi și unele măsuri organizatorice, cazul relatat de dv.) este trecut în funcții cu niveluri de retribuție mai mici, la o reîncadrare ulterioară

în funcțiile deținute anterior sau în funcții echivalente, i se poate stabili retribuirea tarifară avută anterior. De la data de 1 iulie 1977 au trecut însă mai mult de trei ani astfel că nu puteți solicita restituirea sumei ce vi s-a imputat (art. 176 din Codul muncii).

● **POPUȚIA OLIMPIU — Timișoara** — Invederează că prevederile art. 17—19 din H.C.M. nr. 2230/1969 au fost abrogate și înlocuite cu art. II din H.C.M. nr. 46/1972 și întrebă dacă în fond reglementarea respectivă a rămas aceeași. Într-adevăr, prevederile citate au fost abrogate însă actul normativ care le-a înlocuit, H.C.M. nr. 46/1972 cuprinde o reglementare similară. Căile de atac și termenele de sesizare sînt identice, fiind conforme Legii nr. 32/1968 care reprezintă sediul organic al materiei.

● **POPESCU A MITICĂ — com. Plosca, jud. Teleorman** — arată că unitatea la care lucrează a primit produse la un preț inferior celui legal de la unitatea ierarhic superioară pentru a fi desfăcute la populație și că însăși acest organ tutelar la rîndul său s-a aprovizionat de la producător la același preț. Ulterior, unitatea producătoare a solicitat și obținut de la arbitrajul de stat diferența de preț de la organul ierarhic superior unității în care lucrează corespondentul nostru, iar respectivul organ a transmis în întregime debitul la unitatea sa. Întrebă dacă procedeul verigii intermediare este sau nu legal și dacă aceasta la rîndul său nu ar trebui să suporte o parte din pagubă. Răspunsul este afirmativ. Atît cooperativa cît și forul ierarhic au avut exact aceeași culpă (nu au cunoscut prețul legal la produsul respectiv), iar faptul că unitatea dv. nu poate recupera diferența de preț de la populație nu poate avea ca efect numai prejudicierea acesteia. Persoanele de la unitate, care nu au cunoscut prețul, au exact aceeași culpă ca și persoanele încadrate la forul ierarhic superior care au achiziționat marfa la un preț inferior celui legal. Astfel încît imputarea sumei trebuie să se facă de la toți vinovații, indiferent la ce nivel este situată unitatea. În trecut această problemă era soluționată în sensul mai sus arătat printr-o instrucțiune a Primului arbitru de stat, azi scoasă din uz, însă soluția a rămas aceeași. Vedeti în acest sens lucrarea „Legea

contractelor economice“ editată în acest an de Revista economică (p. 203 și urm.).

● **ASOCIAȚIA LOCATARILOR B. R 9, Bd. Metalurgiei, București**, solicită precizări cu privire la repartizarea cheltuielilor efectuate pentru întreținerea spațiilor verzi din jurul blocului de apartamente proprietate personală. În conformitate cu prevederile art. 50 din Legea nr. 4/1973, proprietarii locuințelor dețin în folosință comună și terenul împrejmuit pe durata existenței construcției. Drept urmare, repartizarea acestor cheltuieli se face în raport de cota parte de proprietate a fiecărui titular. Dealtfel, în însuși actul de proprietate al fiecărui titular este înscrisă și o cotă-parte indiviză de teren.

● **BALTĂ AUREL, Brăila** solicită precizări în legătură cu repartizarea cheltuielilor privind întreținerea și repararea ascensoarelor la blocurile cu apartamente proprietate particulară. Atît Legea nr. 4/1973 cît și HCM nr. 880/1973 cuprind prevederi privind cărora proprietarii de apartamente dețin în coproprietate indiviză forțată și instalațiile și părțile comune ale clădirii. Tribunalul Suprem, făcînd corect aplicarea acestor prevederi, a statuat că și cheltuielile necesitate de întreținerea și repararea părților și instalațiilor comune se repartizează în raport de cota parte de proprietate. Hotărîrea nr. 2/1973 a C.P.C.P. nu se referă la proprietari, ci la locatarii chiriași. Sumele plătite în plus cu acest titlu pot fi solicitate pe o perioadă de 3 ani anteriori, calculați de la data sesizării judecătoreii.

● **PRODAN EMIL — I.M.C. Odobești, jud. Vrancea**, solicită lămuriri privind prescripția dreptului de a cere executarea silită în baza unei hotărîri arbitrale. Cum just afirmați, termenul este de un an și începe să curgă de la pronunțarea hotărîrii. Prescripția a fost întreruptă la data cînd ați cerut încasarea prin bancă (prin dispoziție de încasare la care ați anexat hotărîrea). Timpul cît întîrzie plata după ce dispoziția de încasare a fost primită de bancă nu se ia în calculul termenului de un an. Pe această perioadă puteți solicita penalități de întîrziere pentru neplata prețului conform prevederilor art. 47 din Legea nr. 71/1969.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

capacitati de
producție
produse noi

**GRUPUL ÎNTEPRINDERILOR
DE GOSPODĂRIE COMUNALA**

Str. Cavafii Vechi nr. 15
București, sector 3
Telefon : 14.76.00

- Schimbător de caldură tip B 31AM/2 3.5 buc. 1
- Idem tip B 85AM/2 4 m buc. 1
- Boiler de 5000 litri buc. 6
- Pompă de circulație, tip Criș 200 C, G 350 buc. 2
- mc/h; H 15 mca; P = kW; n 2500 rot/min
- Pompă de circulație tip Cerna 200C, G = 160 mc/h; H 6mca; n 750 rot/min. buc. 1
- Pompă centrifugă ptr. ridicarea presiunii tip Criș 80A, G = 40mc/h; H 20mca; N = 4kW; n = 3000 rot/min buc. 3
- Pompă de circulație, tip Lotru 65A, G=200mc/h H BomeA; N=11kW; n 1500 rot/min. buc. 1
- Pompă de circulație, tip Cerna 200b, G=200 mc/h; H 12mca; N 134W, n=1000 rot/min buc. 1
- Pompă de recirculație tip Lotru 100C, G=35 mc/h; H 10mca; N=2,2kW; n 1500 rot/min buc. 2
- Pompă de recirculație tip Lotru 65A, G=8mc/h, H=12mca; N 1kW; n=1500 rot/min buc. 2
- Pompă de circulație tip Criș 200C, G= 40 mc/h; H 18mca; N=22 kW; n 1500 rot/min buc. 1
- Ventilator centrifugal tip FVB-446 G, G2800 mc/h; H=54mca; N=4 kW; n=3000 rot/min buc. 4
- Robinet cu sertar până din fontă avind diam. 5065 mm buc. 20
- Idem D=80 mm buc. 18
- Idem D=100—125 mm buc. 40
- Idem D=150 mm buc. 7
- Idem D=200 mm buc. 3
- Idem D=250 mm buc. 5
- Robinet cu trei căi și presgarnitură cu flanșe avind diam. 50 mm buc. 6

- Idem D 65 mm buc. 12
- Robinet cu reținere cu clapă, avind diam. peste 4" buc. 3
- Robinet cu cep, D"3" buc. 34
- Teavă de oțel fără sudură, Ø57 3 mm ml. 35
- Idem Ø70 3,5 mm ml. 2
- Idem Ø108 4 mm ml. 45
- Idem Ø133 4 mm ml. 25
- Idem Ø152 5,5 mm ml. 40
- Idem Ø159 4,5 mm ml. 55
- Idem Ø168 7mm ml. 6
- Idem Ø219 8 mm ml. 85
- Idem Ø273 9 mm ml. 90
- Idem Ø32 9 mm ml. 60

**ÎNTEPRINDEREA ACE DE
TRICOTAT**

str. UNITAȚII nr. 79—91
Telefon : 21 51 40 — 48
București 4

PROFILE GRELE

- UNP Ø240 mm kg. 142
- UNP Ø250 mm kg. 183

PROFILE MIJLOCII ȘI UȘOARE

- A OLC 45 60×6 kg. 300

SİRME DIFERITE

- Sirmă sudură 1,20 kg. 50
- Sirmă OSC 9 Ø0,91 mm (import) kg. 1 438

OȚEL CARBON

- OSC 79 Ø30 mm kg. 175
- OSC 8 Ø35 mm kg. 50
- U S A 50 kg. 50
- OSC 10 Ø40 mm kg. 25
- OSC 10 Ø45 mm k. 50
- OSC 10 Ø50 mm kg. 40

- U 12 A 50 mm kg. 75
- U 8 A 50 mm kg. 75
- U 8 A 55 mm kg. 200
- OSC 10 8×8 kg. 50

**BENZI DE OȚEL ALIAT CARBON
% 1,20 DIN IMPORT**

- 23×0,14 mm kg. 35
- 22×0,15 mm kg. 130
- 22×0,16 mm kg. 85
- 22×0,18 mm kg. 46
- 22×0,20 mm kg. 42
- 22×0,22 mm kg. 70
- 22×0,25 mm kg. 68
- 25×0,25 mm kg. 10
- 25×0,30 mm kg. 70
- 25×0,35 mm kg. 167
- 25×0,40 mm kg. 150

PIETRE POLIZOR

- Veral Stas 604/59 tip. 1 175×18×20—16 K buc. 40
- Stas 601 350×25×127—25 M buc. 23

RULMENȚI

- 626 buc. 30
- NU 311 Na buc. 1
- NU 209 buc. 5
- NU 305 Na buc. 1
- NF 310 (NU 310) buc. 2
- NU 310 (Na) buc. 5
- E 12 buc. 4
- 623 Z buc. 3
- 1209 buc. 10
- 1215 buc. 2
- 1303 buc. 7
- 2206 buc. 5
- 2207 K buc. 10
- 2305 K buc. 20
- 2307 K buc. 15
- 2310 K buc. 2
- 3200 buc. 5
- 2203 buc. 1

- 3306 buc. 2
- 3308 buc. 25
- 16613 buc. 4
- 30217 buc. 3
- 30230 buc. 7
- 30305 buc. 9
- 30308 buc. 2
- 31307 buc. 4
- 32210 buc. 3
- 32214 buc. 2
- 32305 buc. 10
- 32308 buc. 2
- 32309 buc. 2
- 51103 buc. 4
- 51106 buc. 10
- 51109 buc. 4
- 3201 buc. 3
- 51114 buc. 20
- 51201 buc. 20
- 51202 buc. 30
- 51306 buc. 3
- 51307 buc. 4
- 51407 buc. 10
- 52305 buc. 15
- 51202 buc. 10
- 31305 buc. 10

**APARATAJ ELECTRIC
BLOC RELEU TERMIC**

- TSA 1,8 A buc. 10
- TSA 6 A buc. 5
- Cablu FY 10 mm ml. 1500

CURELE TRAPEZOIDALE

- 6×4×650 buc. 40
- 10×6×1600 buc. 6
- 10×8×1250 buc. 7
- 13×8×860 buc. 5
- 17×11×710 buc. 8
- 17×11×850 buc. 4

- 17×11×1180 buc. 3
- 17×11×1320 buc. 10
- 17×11×3550 buc. 2
- 17×11×4500 buc. 2
- Curele răsucite din piele
10—12 mm kg. 25
- Curele de mătase fără sfințit
1110×35 mm kg. 8
- Idem 1900×30 mm kg. 25

DIVERSE

- Acid timic (Tymol) kg. 17,5
- Condensatori ceramici B 3000
200 TGL 68—109 kg. 24
- Freze ciupercă Ø 8×1,20×3 NR
Z 25 65 buc. 2000
- 2921/1 Polietilenă verde
500×0,05 mm kg. 313
- Hirtie xerox Brăila kg. 500
- Hirtie pt. perforat în role de
175 mm lățime kg. 162

**MOTOARE ELECTRICE
PROVENITE DIN CASARE**

- 0,8×935 Gab. 100 Serie Mot.
1/2127 buc. 1
- 0,8×1410 Gab. 90 Serie 663788
buc. 1
- 0,250×1400 Gab. 90 Serie 3571
buc. 1
- 0,250×1400 Gab. 90 Serie 3572
buc. 1
- 1×940 Gab. 140 Serie 47709 buc. 1
- 1,0×1410 Gab. 100 Serie 315830
buc. 1
- 1,1×940 Gab. 90 Serie 6/2245 buc. 1
- 1,1×940 Gab. 100 Serie 706420
buc. 1
- 1,1×940 Gab. 100 Serie 71/6399
buc. 1
- 1,7×930 Gab. 140 Serie 449125
buc. 1
- 3×1410 Gab. 140 Serie 55/88158
buc. 1
- 4,5×930 Gab. 170 Serie 281612
buc. 1

- 0,15×2820 Gab. 63 Serie 760344
buc. 1

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ
serviciul Aprovizionare
Telefon: 11520; 13660; 13770; 12020
Telex: 12282; 12283; 12611

ARMĂTURI INDUSTRIALE

- Robineți Dn 125 V 2 A buc. 16
- idem Dn 80 V 2 A buc. 4
- idem ferossiliciu Dn 80 buc. 9
- idem polipropilenă Dn 50 buc. 48
- idem Dn 32 buc. 81

RULMENȚI SERIA :

- SKF 6212 Z buc. 57
- SKF 6219 M buc. 30
- SKF 6416 N buc. 6
- SKF 2220 K buc. 10
- SKF 1018 N buc. 30
- SKF 6311 buc. 41
- SKF 1215 buc. 32
- SKF 2210 buc. 52
- SKF 22317 buc. 15
- SKF 20218 buc. 22
- SKF 32230 buc. 4
- SKF 32238 buc. 4
- SKF 32315 buc. 32
- SKF 32319 buc. 16
- SKF 51303 buc. 20
- SKF 52213 buc. 10
- SKF 7815 buc. 13
- NU 220 buc. 29
- NU 228 buc. 14
- NU 424 buc. 14
- NU 2309 NA buc. 180
- NZ 407 buc. 45
- NY 2213 buc. 11
- NY 21317 D buc. 20
- NY 21317 P buc. 20
- NAX 3030 buc. 70
- NUP 236 buc. 13
- SKF 325704 buc. 29

OFERTE

MATERIALE ELECTRICE

- Cablu ACYPABY 3×16 ml. 222
- Conductor bobinaj ET1 Ø 0,15 kg. 418
- idem Ø 0,17 kg. 29
- idem Ø 0,32 kg. 84
- idem Ø 0,37 kg. 117
- idem PE 2 S 1,7×7,1 kg. 249
- Controler buc. 10

PIESE SCHIMB

- Arc bendix SR 131 buc. 31
- Arbore intermediar SR 113 buc. 6
- idem disc cardan SR 131 buc. 3
- Crater cutie viteză SR 131 buc. 1
- Carcasă ambreaj SR 131 buc. 1
- Colector admisie SR 131 buc. 9
- Cuzineți 2110041075 SR 131 buc. 24
- idem 211102012 SR 131 buc. 30
- idem 211004027 SR 131 buc. 24
- Fulie pompă apă buc. 8
- Jaluzele radiator buc. 2
- Levier fuzetă buc. 1
- Manșon amortizor cardan buc. 70
- Pirghie pompă benzină buc. 38
- Piston planetar buc. 1
- Pinion angrenare buc. 6
- idem vitezometru buc. 19
- Rotor pompă apă SR 113 buc. 36
- Robineți frână SR 131 buc. 4
- Arbore cu came M 461 buc. 1
- Arc spate M 461 buc. 15
- Crater cutie transmisie M 461 buc. 1
- idem grup dif. M 461 buc. 1
- Diferențial M 461 buc. 1
- Cabină tractor UTOS buc. 1

INTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE PRESTĂRI SERVICII ȘI PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ IALOMIȚA

are următoarele stocuri de materiale disponibile :

- nitroceluloză pigment ALB 10 000 kg.
- nitroceluloză pigment GALBEN 16 000 kg.
- nitroceluloză pigment ROȘU 7 000 kg.
- nitroceluloză pigment NEGRU 18 000 kg.
- colofoniu 14 000 kg.
- arcuți mobilă 2 625 kg.
- sfoară tapițerie 1 282 kg.
- pinză hesian 1 480 mp.

INTREPRINDEREA DE SÎRMĂ ȘI PRODUSE DIN SÎRMĂ

Str. Aleea Industriilor nr. 1
Buzău
telefon : 11913—14849

vinde imediat următoarele produse :

- sîrmă pentru sudură în vergele calitatea S 10 în dimensiunile :
- Ø 2, 5 mm × 300 mm = 4 780 lei/t
- Ø 2, 5 mm × 350 mm = 4 780 lei/t
- Ø 3,25 mm × 350 mm = 4 735 lei/t
- Ø 4, 0 mm × 450 mm = 4 705 lei/t
- Ø 5, 0 mm × 450 mm = 4 690 lei/t

INTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE ȘI MONTAJE — BRAȘOV str. Carpaților Nr. 9 Telefon 2.26.00 ; Telex: 61233

- Motoarele electrice asincrone ASI-ST-MB2 380/660 V — (315—S—80—8) de 90 kW × 750 ture = 1
- Idem, 75 kW × 750 ture = 1
- Idem ASI — St. tr. (EM-2-216) 380/660 V 60 kW × 976 ture = 2 buc.
- Cablu energie alum. ACHSABY 10 kV — 3×120 mm = 3 km.
- Idem ACYHSABY 6 kV — 3×120 mm = 3 km.
- Idem 3×150 mm = 3 km.
- Cablu semnaliz. CSYABZY 12×4 mm = 2 km.
- Atenuator zgomot AZC Ø 355 = 1 buc. atenuator
- Compensatori dilatație LSF Ø 150 mm = 4 buc.
- Idem Ø 250 mm = 3 buc.
- Robinet reglare DN 100/40 Atm. acționare pneumatică prin servo-motor = 2 buc.
- Idem DN 80/40 Atm. — PRAF cu acț. electrică = 1 buc.
- Supape respirație Ø 80 mm = 42 buc.
- Supape hidraulice Ø 80 mm = 21 buc.
- Tapet semilavabil = 16 000 mp.

INTREPRINDEREA DE PRODUSE DIN CERAMICĂ FINA PENTRU CONSTRUCȚII CLUJ-NAPOCA

Str. Beiușului nr. 1
Telefon : 4.70.38.

SOLICITA PRIN TRANSFER URMATOARELE UTILAJE
1 moară cu bile debit 3 t/h
n = 17/50 t/min
1 concasor cu fălci C 6040 produs 0646 — 300 rotații/min
productivitate 9—24 mc/h